

Nr 55

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 och 5 §§ förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 11 mars 1960 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 97, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om ändrad lydelse av 3 och 5 §§ förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

Förslag framlägges till vissa ändringar i stämpelförordningen, sammanhängande med Sveriges anslutning till EFTA-konventionen samt annan lagstiftning.

Det ovannämnda *författningsförslaget* är av följande lydelse.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 3 och 5 §§ förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften

Härigenom förordnas, att 3 och 5 §§ förordningen den 19 november 1914 angående stämpelavgiften¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

3 §.

I avseende på expeditionernas förseende med stämpel gäller, med de här nedan i 6 och 7 §§ nämnda undantag och med iakttagande av vad i 4 § stadgas om inteckningskontrollstämpel, denna tariff.

¹ Senaste lydelse av 3 § se 1959:577 och av 5 § se 1943:423.

1 Bihang till riksdagens protokoll 1960. 7 saml. Nr 55

	1		2		3		4		5	
	Avd.		Avd.		Avd.		Avd.		Avd.	
	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.
Bevis av chefen för utrikesdepartementets rättsavdelning angående innehållet i utländsk lag dock skall bevis om äktenskapshinder enligt utländsk lag förses med stämpel till belopp av allenast 2 kronor.	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—
» av tullmyndighet om exportvaras ursprung (ursprungscertifikat)	fritt									
» från statsdepartement eller riksantikvarieämbetet angående undantag från förbud mot utförsel av vara till utrikes ort: där värdet av det till utförsel avsedda godset skäligen kan anses överstiga 400 kronor.....	—	—	—	—	—	—	20	—	20	—
eljest	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

5 §.

Angående stämpelavgift vid anlåtande av kommissionär i domsaga är särskilt stadgat.

Angående stämpelavgift vid anlåtande av kommissionär i domsaga eller hos vattendomstol är särskilt stadgat.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1960.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet jämväl upptagit följande vid riksdagens början väckta, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nämligen

I) motionen II: 374 av herr *Gustafsson* i Skellefteå, vari hemställts, »att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t hemställa om förslag till sådan ändring av stämpelförordningen att sammanläggning av in-teckningar kan ske skattefritt»; ävensom

II) motionen II: 375 av herr *Gustafsson* i Skellefteå, vari hemställts,

1) att riksdagen måtte besluta i motionen angivna höjningar av stämpelavgifterna samt i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om motsvarande ändringar i expeditionslösenförordningen, samt

2) att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderliga författningsändringar.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna II: 374 och II: 375.

Rörande motiveringen för det i propositionen framlagda förslaget hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

I. Ändring i anledning av Sveriges anslutning till EFTA-konventionen, s. 3—4.

II. Tillägg i anledning av ändrade regler om kommissionärsarvode vid vattendomstolarna, s. 4.

III. Departementschefens hemställan, s. 4.

Av innehållet i *de förevarande motionerna* må här återges följande.

I *motionen* II:374 anför motionären bl. a. följande. Inteckningarna i en fastighet ligger i regel som säkerhet för lån hos en eller flera banker, och det kan tyckas spela mindre roll, om banken har en inteckning på 100 000 kronor eller 10 på vardera 10 000 kronor. Ur säkerhetssynpunkt är det också likgiltigt, vilket alternativ som tillämpas, men ur andra synpunkter blir konsekvenserna betydande nog. Man behöver endast peka på behovet av större valvsutrymmen och utökad arbetskraft.

Varje inteckning skall registreras av inskrivningsdomaren i fastighetsboken. Den minsta förändring som företages med en inteckning måste registreras i fastighetsboken. Om t. ex. ett litet område fränsäljes, måste 10 inteckningar dödas i detta område. Det blir 10 ärenden hos inskrivningsdomaren med åtföljande anteckningar i fastighetsboken och bevis på varje inteckningshandling. Ett gravationsbevis på en relativt liten fastighet blir därför ofta ett dokument på både tre och fyra sidor. Då man betänker hur många fastigheter, som finns i vårt land, inser man lätt, vilken besparing i tid och arbetskraft som vinnas om gravationsbevisen förkortas till någon sida. Det är uppenbart, att det ur flera synpunkter vore önskvärt, om de 10 inteckningarna utbyttes mot en enda. Det väsentliga skälet att så ej sker torde vara kostnadsfrågan. Sedan länge har den regeln gällt, att skuldebrevet skall beläggas med stämpel, då inteckning sökes. Stämpeln utgår f. n. efter 0,4 %. Föreskrifterna är sådana att det är möjligt att utbyta en inteckning mot två eller flera utan att de nya inteckningarna belägges med stämpel. Men vill man byta ut 10 gamla mot en ny på samma belopp, t. ex. på 100 000 kronor, måste stämpel betalas med 400 kronor. Fastighetsägaren är inte villig att göra denna utgift, och följderna blir att bankerna och inskrivningsdomarna får behålla de gamla inteckningarna.

Det borde vara överkomligt att i stämpelförordningen införa en bestämmelse av innehåll, att en ny inteckning ej skall beläggas med stämpel för det belopp, vartill inteckningar i samma fastighet eller del därav dödas vid samma inskrivningsdag. En sådan enkel åtgärd skulle med säkerhet i hög grad bidra till en rationalisering och förenkling av inteckningsväsendet.

Till stöd för yrkandena i *motionen* II:375 anföres i huvudsak följande. I rådande statsfinansiella läge, då det är angeläget att åstadkomma besparingar och mera rationell offentlig hushållning, synes det motionären

motiverat att genomföra en viss uppjustering av i varje fall de viktigaste taxorna i stämpelförordningen, så att en bättre anpassning till det förändrade penningvärdet och statsverkets kostnader kan vinnas. Vid fjolårets riksdag togs frågan upp i de likalydande motionerna I: 567 och II: 680. Då framlades ett förslag till justering av taxorna för vissa angivna expeditioner. Medan ändringar i stämpelförordningen beslutas av riksdagen, ankommer det på Kungl. Maj:t att ensam besluta ändringar i lösenförordningen. Båda beloppen skall emellertid tillföras statsverket i form av stämpelavgift, dock med undantag för främst expeditioner vid rådhusrätterna, där lösenbeloppet tillfaller stadens kassa. Den ifrågasatta höjningen bör bedömas med hänsyn till den sammanlagda avgiften.

Motionären upprepar det vid förra årets riksdag framlagda förslaget med undantag för gravationsbevisen, där en höjning av avgiften genomfördes. Förslaget avser endast den i nedanstående tablå inom parentes angivna stämpelavgiften. I uppställningen bortses från inteckningskontrollstämpel (25 öre) som i vissa fall skall åsättas.

Expeditionens art	Nuvarande avgift kronor		Föreslagen avgift kronor	
Bevis ang. inskrivningsdomares beslut tecknat å företedd handling, om det avser bifall, vilandeförklaring eller avslag	7	(1)	12	(6)
» för införing å varje upplägg utöver det första	1	(—)	2	(—)
» lagfarts-	2	(1)	4	(2)
» äganderätts-	3	(1)	6	(4)
för envar av 2:a och 3:e fastigheten ytterligare	1	(—)	2	(—)
för envar av övriga fastigheter ytterligare	0:50	(—)	1	(—)
» ang. anteckning om innehav av inteckningshandling eller uppvisande av sådan handling	1	(—)	3	(2)
» taxerings-	2	(1)	4	(3)
Körkort för bil eller motorcykel	10	(10, i vissa fall 8)	20	(20, i vissa fall 18)
» efter återkallelse	20	(20, i vissa fall 18)	40	(40, i vissa fall 38)
» duplett	2	(2, i vissa fall 1)	5	(5, i vissa fall 4)
Pass, rese-, till land utom Skandinavien	10	(8)	20	(18)

Vidare bör som en följd av år 1959 vidtagen ändring i stämpelförordningen rörande avskrifter avgiften för »protokoll, annat», som utgives till lösningskyldig part, höjas från 1 till 3 kr. Med de ovan berörda avgifterna sammanhänger nära föreskrifter i 2 kap. stämpelförordningen om stämpelbeläggning av ansökningar. Avgiften är 10 kr. för ansökan om stämning och 5 kr. för annan ansökning. Dessa avgifter bör höjas till 20 respektive 10 kr.

Enligt förordningen den 30 juni 1943 angående kommissionärsavgift i domsagorna utgör avgiften för anlitande av kommissionär 1 kr. för första ärendet och 50 öre för följande, som samtidigt mottagits från samma uppdragsgivare, dock sammanlagt högst 15 kr. Dessa avgifter, som uttages genom stämpelbeläggning och tillfaller statsverket, bör höjas till 2 kr. resp. 1 kr., varjämte maximibeloppet bör höjas till 20 kr.

De föreslagna avgiftshöjningarna torde komma att medföra en inkomstökning för statsverket av mellan 5 och 10 miljoner kr. per år.

Utskottet

Den avveckling av tullarna på industrivaror, som EFTA-konventionen syftar till, omfattar endast sådana varor, som importeras från annan stat inom frihandelsområdet och som har sitt ursprung inom detta. Konventionen förutsätter därför, att medlemsstaterna skall utöva viss kontroll över att ursprungskravet iakttages och att ursprungscertifikat skall kunna utfärdas av därtill auktoriserat organ eller av statlig myndighet. För vårt lands vidkommande har sistnämnda uppgift ansetts böra ankomma på de auktoriserade handelskamrarna och tullverket. Enligt gällande bestämmelser i stämpelförordningen skall viss mindre stämpelavgift erläggas för bevis, som utfärdas av tullmyndighet. Eftersom utfärdandet av ursprungscertifikat kan komma att ställa mycket olika krav på myndigheten i fråga om utredning och annat arbete, har avgiften för certifikatet ansetts böra bestämmas med hänsyn till omfattningen av nedlagt arbete. Det har vidare befunnits lämpligt att varuhavares kostnader för certifikatet skall bli ungefär desamma oavsett till vilken myndighet han vänder sig. På grund härav föreslås i propositionen att av tullmyndighet utfärdat ursprungscertifikat skall vara fritt från stämpel. Bestämmelser om varuhavares kostnad för ursprungscertifikat torde sedermera komma att meddelas i särskild ordning.

Vid innevarande års riksdag har beslutats att det nuvarande kommissionärsarvodet vid vattendomstolarna skall omvandlas till stämpelavgift. Förordningen angående kommissionärsavgift i domsagorna har därför kompletterats med stadgande, att förordningen skall vara tillämplig även på vattendomstolarna. Med anledning härav föreslås i propositionen ett av ovan nämnda riksdagsbeslut erforderligt tillägg till bestämmelserna i 5 § stämpelförordningen.

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag

och tillstyrker de i propositionen föreslagna ändringarna i stämpelförordningen.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet jämväl upptagit de vid riksdagens början väckta motionerna II: 374 och II: 375. I förstnämnda motion har yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om förslag till sådan ändring i stämpelförordningen, att en ny in-teckning inte skall beläggas med stämpelavgift för det belopp, vartill in-teckningar i samma fastighet eller del därav dödas, när åtgärderna sker på samma in-skrivningsdag. Som motivering för yrkandet har anförts, att en sådan för-fattningsändring skulle bidra till en rationalisering och förenkling av in-teckningsväsendet.

Såvitt utskottet kan bedöma föreligger ett visst behov av att kunna vid-taga sådana åtgärder, som avses i motionen. För närvarande saknas regler om sammanläggning av in-teckningar i in-teckningsförordningen. Däremot kan flera in-teckningar i en fastighet först dödas och sedan ersättas med en ny in-teckning och denna in-teckning kan komma att gälla med samma för-månsrätt som de dödade in-teckningarna, om nedflyttning i förekommande fall sker av andra in-teckningar i fastigheten. Ett sådant förfarande kan bli både kostsamt och omständligt. Under alla förhållanden blir den nya in-teckningen stämpelbelagd. Det av motionären framförda önskemålet synes i första hand böra tillgodoses genom ändrade regler i in-teckningsförordningen. I stämpelförordningen bör nämligen endast införas bestämmelser om stämpelfrihet under hänvisning till de materiella rättsreglerna i in-teckningsförordningen. Med hänsyn till avsaknaden av positiva regler i sist-nämnda förordning om sammanläggning av in-teckningar anser sig utskot-tet inte kunna tillstyrka skrivelse till Kungl. Maj:t med hemställan om så-dan ändring i stämpelförordningen, som förordas i motionen. Utskottet vill emellertid erinra om att en utredning på hemställen av riksdagen år 1953 tillsattes för att verkställa en översyn av stämpel- och lösenförordningarna. Enligt uppgift i årets riksdagsberättelse beräknas utredningen kunna slut-föra sitt arbete under innevarande år. Då det kan förväntas att utredningen kommer att leda till ändrad lagstiftning bl. a. rörande stämpelbeläggnings av olika in-skrivningsåtgärder, torde det vara naturligt att det i motionen behandlade spørsmålet blir föremål för ytterligare överväganden i detta sammanhang. Med det anförda anser sig utskottet ha besvarat motionen II: 374.

I motionen II: 375 har förordats höjningar av vissa avgifter i stämpel- och lösenförordningarna i syfte att erhålla bättre anpassning av dessa avgifter till nuvarande penningvärde och statsverkets kostnader. Motionären har be-räknat att de föreslagna avgiftshöjningarna skulle medföra en inkomstök-ning för statsverket å mellan 5 och 10 milj. kronor per år.

Den förenämnda utredningen har inte endast till uppgift att göra en tek-nisk översyn av bestämmelserna om stämpelbeläggnings av från statsmyn-digheterna utgående expeditioner utan skall även pröva frågan om lämplig

storlek av utgående avgifter. Vid föregående års riksdag väcktes motionsvis yrkanden om höjning av samma avgifter som i den förevarande motionen. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 69 framhöll utskottet, att starka skäl talade mot att, innan utredningens arbete avslutats, i större omfattning vidtaga ändringar i nu gällande avgiftssystem. Utskottet har vid förnyad prövning av frågan inte funnit anledning att frångå sin tidigare intagna ståndpunkt och kan således inte tillstyrka de föreslagna avgiftshöjningarna. I enlighet härmed avstyrker utskottet bifall till motionen II: 375.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 97, antaga det vid propositionen följande förslaget till förordning om ändrad lydelse av 3 och 5 §§ förordningen den 19 november 1914 (nr 383) angående stämpelavgiften;

2) att motionen II: 374 av herr Gustafsson i Skellefteå om viss ändring i förordningen angående stämpelavgiften måtte, i den mån motionen icke kan anses besvarad genom vad utskottet ovan anför, av riksdagen lämnas utan åtgärd; samt

3) att motionen II: 375 av herr Gustafsson i Skellefteå om höjning av stämpelavgifter och expeditionslösen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 4 maj 1960

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Hagberg, Einar Eriksson, Spetz, fröken Ranmark, herrar Söderquist, Oscar Carlsson, Siegbahn och Sundin*; samt

från andra kammaren: herrar Nilsson i Svalöv, Kärlander, Magnusson i Borås, Wiklund*, Christenson i Malmö*, Asp, Larsson i Luttra, Andersson i Essvik, Stenberg och Forsberg.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservation

av herrar *Hagberg, Spetz, Söderquist, Nilsson* i Svalöv, *Magnusson* i Borås, *Christenson* i Malmö och *Stenberg*, vilka

dels ansett att den del av utskottets yttrande som börjar å s. 6 rad 8 nedifrån med orden »I motionen II: 375» och slutar å s. 7 rad 8 uppfifrån med orden »motionen II: 375», bort ha följande lydelse:

»Som framhållits i motionen II: 375 är taxorna för ifrågavarande avgifter föråldrade bl. a. genom att de inte avpassats efter penningvärdets fall. Det synes vara rimligt, att avgifterna åtminstone i huvudsak täcker statsverkets kostnader för de expeditioner som det här är fråga om. Så är nu icke på långt när fallet. En utredning rörande översyn av stämpel- och expeditionslösenförordningarna pågår visserligen sedan lång tid tillbaka. Men beslut grundat på ett förslag från utredningen torde inte kunna träda i tillämpning förrän årsskiftet 1961/62. Då det såsom framhållits i motionen gäller taxor, som är alltför låga, delar utskottet uppfattningen att en provisorisk höjning vidtages av avgifterna i vissa fall redan från 1 juli 1960. Utskottet tillstyrker för sin del att en höjning av provisorisk karaktär vidtages på de punkter som föreslagits i motionen.

Ändringar i stämpelförordningen beslutas av riksdagen medan det ankommer på Kungl. Maj:t ensam att besluta om ändringar i lösenförordningen. Båda beloppen skall emellertid tillföras statsverket i form av stämpelavgift dock med undantag för främst expeditioner vid rådhusrätterna, där lösen tillfaller stadens kassa. Riksdagsbeslut skall sålunda avse endast avgiften enligt stämpelförordningen. De ändringar i expeditionslösenförordningen, som samtidigt föranledes av det i motionen framlagda förslaget — mot vilket utskottet icke har något att erinra — förutsättes Kungl. Maj:t skola vidtaga i särskild ordning.

Utskottet framlägger nedan förslag till erforderliga ändringar i stämpelförordningen.

Såsom motionären föreslagit torde också i samband med justering av taxorna enligt stämpelförordningen kommissionärsavgifterna i domsagorna höjas. Utskottet tillstyrker det i motionen framlagda förslaget och framlägger nedan förslag till ändring av ifrågavarande förordning.

Utskottet vill framhålla, att även efter de höjningar som utskottet här förordat kommer avgifterna fortfarande att vara måttliga. Men en anpassning skulle ske till det förändrade penningvärdet. Utskottet beräknar att avgiftshöjningarna skulle medföra en inkomstökning för statsverket på 7 milj. kronor för helt år.»

dels ock ansett att utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

- 1) att riksdagen måtte i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition, nr 97, och motionen II: 375 av herr *Gustafsson* i Skellefteå antaga följande författningsförslag:

5 §.

Angående stämpelavgift vid anlitan­de av kommissionär i domsaga eller hos vattendomstol är särskilt stadgat.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1960.

b) Förslag

till

förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 30 juni 1943 (nr 424) angående kommissionärsavgift i domsagorna och vattendomstolarna

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 30 juni 1943 angående kommissionärsavgift i domsagorna och vattendomstolarna skall erhålla följande ändrade lydelse.

2 §.

Kommissionärsavgiften utgör för uttagande och översändande av expeditioner jämte ingivna handlingar 2 kronor; för anskaffande och översändande av avskrift, bevis eller annan handling 2 kronor; samt för meddelande av underrättelse 2 kronor. För ingivande — — — ej avgift.

Skall gravationsbevis uttagas och översändas i sammanhang med expedition i inskrivningsärende, eller skall lagakraftbevis eller bevis om anmält vad anskaffas i sammanhang med uttagande och översändande av utslag i målet, eller erhåller kommissionären eljest av samma person samtidigt flera uppdrag rörande samma ärende eller uppdrag att tillhandagå i flera ärenden, utgår avgiften med 1 krona för varje uppdrag eller ärende utöver det första, dock ej med sammanlagt högre belopp än 20 kronor. Vid samtidigt meddelande av underrättelser rörande flera uppdrag eller ärenden beräknas ej avgift för mera än ett meddelande.

Den som — — — nödig postbefordringsavgift.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1960.

2) att motionen II: 374 av herr Gustafsson i Skellefteå om viss ändring i förordningen angående stämpelavgiften måtte, i den mån motionen icke kan anses besvarad genom vad utskottet ovan anfört, av riksdagen lämnas utan åtgärd.